อนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2569–2565)

THE SCENARIO OF THE BACHELOR NURSING CURRICULUM FOR NURSING COLLEGE IN THE FACULTY OF NURSING, PRABOROMARAJCHANOK INSTITUTE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH (B.E. 2022– 2026)

สุกิจ ทองพิลา[1*], วัยวุฒฑ์ อยู่ในศิล[2] และ บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร[3]

Sukit Thongpila[1*], waiyawut Yoonisil[2] and Boonjai Srisatidnarakul[3]

สถาบันพระบรมราชชนก แขวงคันนายาว เขตคันนายายาว กรุงเทพฯ 10230 ประเทศไทย[1]

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 ประเทศไทย[2]

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 10120 ประเทศไทย[3]

Praboromarajchanok Institute, Khan Na Yao Subdistrict, Khan Na Yao District, Bangkok 10230 Thailand[1]

Srinakharinwirot University, Khlong Toei Nuea Subdistrict, Watthana District, Bangkok 10110 Thailand[2]

Thammasat University, Khlong Nueng Subdistrict, Khlong Luang District, Pathum Thani Province 10120 Thailand[3]

*Corresponding author. E–mail address: sukit@bcnnv.ac.th

(Received: 20 Jul, 2023; Revised: 30 Mar, 2024; Accepted: 26 Apr, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพ ปัญหา และความต้องการ 2) สร้างอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) และ 3) ตรวจสอบยืนยันอนาคตภาพหลักสูตรที่สร้างขึ้น การดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ โดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์สัณฐานวิทยา และการลงคะแนนเสียงจากนายกสโมสรนักศึกษา แพทย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 2) สรุปภาพอนาคตและการสร้างวงล้ออนาคตจากข้อมูลที่ได้ และ 3) ตรวจสอบและยืนยันอนาคตภาพ โดยการลงฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย พบว่า สภาพ ปัญหา ที่สำคัญ คือ บัณฑิตมีผลลัพธ์ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายโดยเฉพาะทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คือ 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี คิดดี และปฏิบัติดี 2) ด้านโครงสร้างของหลักสูตรต้องลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ 3) ด้านเนื้อหาของหลักสูตรต้องทันสมัยและใช้ได้จริง 4) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ต้องได้ลงมือทำ นำเทคโนโลยีมาใช้ ให้เวลาเรียนรู้ และบูรณาการร่วมกัน 5) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพียงพอประสิทธิภาพดีเข้าถึงได้ตลอด และ 6) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ผลการสร้างอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) และผลการตรวจสอบและยืนยันอนาคตภาพจากการลงฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน ดังนี้ 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ต้องมีความรู้ดี ความคิดดี และปฏิบัติดี 2) ด้านปรัชญา

---

[1] *อาจารย์ ดร. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ คณะพยาบาลศาสตร์*

[2] *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย*

[3] *รองศาสตราจารย์ ดร. คณะพยาบาลศาสตร์*

หลักสูตร การจัดการเรียนรู้เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่เป็นคนเก่ง คนดี และมีสุข 3) ด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะดี คิดดี และครอบคลุมดี 4) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ต้องพัฒนาจุดเด่น และเน้นเวลารู้ 5) ด้านเนื้อหาหลักสูตร ต้องทันสมัย และใช้ได้จริง 6) วิธีการจัดการเรียนรู้ ต้องเน้นวิธีการเรียนรู้ ควบคู่เทคโนโลยี และมีจุดเด่น 7) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ต้องทันสมัย ร่วมใช้ประโยชน์ และคุณภาพดี และ 8) ด้านการวัดและการประเมินผล ต้องมีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : อนาคตภาพ, หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต, คณะพยาบาลศาสตร์, สถาบันพระบรมราชชนก

ABSTRACT

The aims of this research were as follows: 1) to study conditions, problems, and needs; 2) to create a scenario; and 3) to examine and confirm the scenario of the Bachelor of Nursing curriculum at the College of Nursing, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Ministry of Public Health (B.E. 2022–2026). The research comprised three parts: The first part involved studying the conditions, problems, and needs through a literature review, in–depth interviews, morphology analysis, and voting by student club presidents, physicians, and experts. The second part focused on a scenario using the future wheel, and the third part involved confirming the scenario through expert consensus.

The results revealed the following: An important condition and problem is that graduates had learning outcomes related to knowledge, intellectual skills, and analytical skills that did not meet the goal, especially English language skills. Requirements regarding learning management for the Bachelor of Nursing Science program were: 1) The desired characteristics of graduates must be good knowledge, think well, and act well; 2) The structure of the curriculum must be 'Teach Less, Learn More'; 3) The content of the curriculum must be up–to–date and applicable; 4) The learning management must be hands–on, use technology, allow time to learn, and be integrated; 5) The learning support must be sufficient, have good performance, and be accessible all the time; and 6) There are various measures and evaluations. The outcomes of the scenario of the Bachelor of Nursing curriculum at the College of Nursing in the Faculty of Nursing at Praboromarajchanok Institute in the Ministry of Public Health (B.E. 2022–2026) and the results of the confirmation of the scenario by expert consensus show consistency as follows: (1) The Graduate's desired characteristics must have good knowledge, good thoughts, and good practice; (2) The philosophy of the curriculum must be to produce nursing graduates who are smart, good, and happy; (3) The objectives of the curriculum should produce graduates with good performance, good thinking, and good coverage; (4) The structure of the curriculum must develop distinctive features with a focus on knowledge time; (5) The contents of the curriculum should be updated; (6) The learning management approach must emphasize technology–integrated learning methodologies, and have outstanding features; (7) The instructional support must be updated, useful, and of good quality; and (8) The measurement and evaluation must be diverse and efficient.

KEYWORDS: Scenario, Bachelor of Nursing Curriculum, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute.

บทนำ

การจัดการศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สาระสำคัญของหลักสูตรเน้นด้านวิชาการและวิชาชีพ (Khonboon, Panthonglang, & Choojan, 2022) เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพตามความต้องการด้านสุขภาพของผู้รับบริการ (Chanthanamongkol, 2019; World Health Organization (WHO), 2021b) การจัดการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยกำเนิดขึ้น พ.ศ. 2439 โดยสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงก่อตั้งโรงเรียนพยาบาลขึ้นเป็นครั้งแรก (Artsanthia, Leeissarapong, & Tamwattananugul, 2022) โดยปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยจำนวน 92 แห่ง (Thailand Nursing and Midwifery Council, 2022)

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 30 แห่ง มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตพยาบาลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 เพื่อให้การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์แก่ผู้รับบริการทุกระดับในทุกมิติสุขภาพทั่วประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 โดยแต่ละปีจะผลิตบัณฑิตพยาบาลกว่าร้อยละ 50 เมื่อเปรียบเทียบจากสถาบันศึกษาพยาบาลทั้งประเทศ (Praboromarajchanok Institute, 2020)

การพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่ผลการประเมินผลหลักสูตร พบว่า เนื้อหาในหลักสูตรมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ครูยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะทางปัญญา ห้องปฏิบัติการพยาบาลมีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ไม่พร้อมใช้งาน ระบบสารสนเทศไม่มีประสิทธิภาพ และผลการประเมินการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า บัณฑิตพยาบาลมีมาตรฐานการเรียนรู้ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (Damruk, Komkham, Niha, & Chamama, 2020; Nittayangkun & Arabia, 2020)

การจัดการศึกษาพยาบาลที่มีคุณภาพเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลให้มีประสิทธิภาพในอนาคต เนื่องจากพยาบาลเป็นวิชาชีพในระดับชนชั้นมันสมองที่หมุนเวียนปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง ภายใต้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล เพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของผู้รับบริการตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชม ปัจจุบันปัญหาสุขภาพมีความซับซ้อน เกิดโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ การพยาบาลแบบเดิมอาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาสุขภาพได้จึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง (International Council of Nurses (ICN), 2020; WHO, 2020)

การศึกษาอนาคตเป็นแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยอนาคต (Future Research) เพื่อมองเหตุการณ์ พฤติกรรมที่น่าจะเป็นไปในอนาคต ช่วยวางแผน การตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนแนวทางแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Rattanawaraha, 2021) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาอนาคตการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Saraketrin, Rongmuang, & Chantra, 2019) การจัดการศึกษาพยาบาล การมองเห็นอนาคตช่วยส่งเสริมการตัดสินใจเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในอนาคต (Sukjaroen, 2019) จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาอนาคตของหลักสูตรพยาบาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2569–2565) โดยเริ่มจากการสำรวจสภาพแวดล้อมเชิงลึก (Deep Horizon Scanning) ด้วยเทคนิค STEEP Analysis (Bensoussan & Fleisher, 2008) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคม

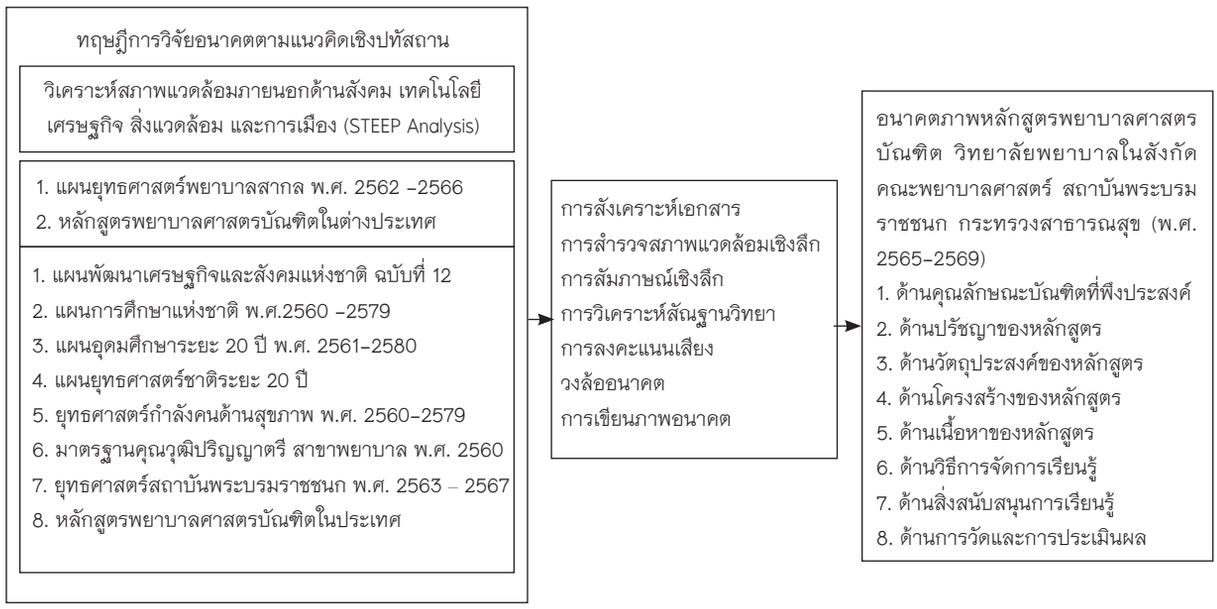
(S: Social) ด้านเทคโนโลยี (T: Technology) ด้านสิ่งแวดล้อม (E: Environment) ด้านเศรษฐกิจ (E: Economic) และด้านการเมืองและการปกครอง (P: Politic) ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาพยาบาล การศึกษาความต้องการการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) จากกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างวงล้ออนาคต และตรวจสอบภาพอนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพและสังคมของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

2. สร้างอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

3. ตรวจสอบและยืนยันอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) เป็นงานวิจัยอนาคต (Future Research) ที่คณะผู้วิจัยนำแนวคิดการมองอนาคตโดยการใช้โมเดลเพชร (Foresight Diamond) มาใช้ในการวางกลยุทธ์การศึกษา เนื่องจากโมเดลเพชรดังกล่าวช่วยให้การศึกษาภาพอนาคตมีรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมจากวิธีการที่หลากหลาย โดยการคัดเลือกระเบียบวิธีวิจัยจาก 4 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านเหตุการณ์ประกอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเชี่ยวชาญ และด้านการสร้างสรรค์ มาใช้ในการศึกษา (Popper, 2008) โดยมีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ภาพที่ 2 โมเดลเพชร (Foresight Diamond)

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข

1. การมองอนาคตด้านเหตุการณ์ประกอบ โดยการศึกษาสภาพ ปัญหา จากการทบทวนวรรณกรรม การสำรวจสภาพแวดล้อมเชิงลึก วิเคราะห์ STEEP Analysis จากเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิระหว่าง พ.ศ. 2553–2564

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบศึกษาเอกสารที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน วิเคราะห์โครงสร้างความตรงของเนื้อหา การใช้ภาษาและหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item–Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.80 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารมาวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นตามกรอบแนวคิด

วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (Colaizzi, 1978) และตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อถือของเอกสาร พิจารณาเนื้อหาเอกสารที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ตรวจสอบความเชื่อถือ จากรายชื่อผู้บันทึกเอกสาร ความสอดคล้องชัดเจนของเนื้อหา ปีที่บันทึกสถานที่พิมพ์ หน่วยงานที่พิมพ์ว่ามีความครบถ้วนสมบูรณ์น่าเชื่อถือ ค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 0.80–1.00

2. การมองอนาคตด้านการมีส่วนร่วม โดยการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1) กลุ่มนายกสโมสรนักศึกษา กำหนดเกณฑ์ดังนี้ 1) ดำรงตำแหน่งนายกสโมสรนักศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก 11 จังหวัด 2) ยินดีเข้าร่วมวิจัย โดยข้อมูลมีความอิ่มตัว (Saturated Information) จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน

2) กลุ่มแพทย์ กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ 1) สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต 2) มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หรือ ปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ ไม่น้อยกว่า 5 ปี 3) ยินดีเข้าร่วมวิจัย ข้อมูลอิ่มตัวจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2569–2565) จำนวน 7 ข้อ สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับกลุ่มนายกสโมสรนักศึกษาและกลุ่มแพทย์ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

วิเคราะห์โครงสร้าง ความตรงของเนื้อหา การใช้ภาษา และหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 0.80–1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงรายบุคคล (In-depth Interview) กลุ่มนายกสโมสรนักศึกษาและกลุ่มแพทย์ผ่านโปรแกรม Google Meet

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Colaizzi, 1978) และตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อถือ ตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)

ระยะที่ 2 การมองอนาคตด้านความเชี่ยวชาญ (Expertise) โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสร้างอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

เลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือมหาบัณฑิต หรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารที่มีบทบาทหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการศึกษาพยาบาลมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารที่กำหนดนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้พยาบาล 3) ยินดีเข้าร่วมวิจัย ข้อมูลอิ่มตัว จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 18 คน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีบทบาท อำนาจ หน้าที่กำหนดนโยบายด้านการศึกษาพยาบาล จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1.1 ผู้อำนวยการศูนย์ความร่วมมือองค์การอนามัยโลกด้านการพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 1.2 ผู้อำนวยการกองการพยาบาล 1.3 ประธานวิชาการสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย 1.4 ที่ปรึกษาด้านวิชาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และ 1.5 ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีหน้าที่สนองตอบนโยบายด้านการศึกษาพยาบาล จำนวน 4 คนประกอบด้วย 2.1 อุปนายกสภาการพยาบาล 2.2 ที่ปรึกษาสภาการพยาบาล 2.3 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ สภาการพยาบาล และ 2.4 รองผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก

3. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารหรืออาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 4 คน ประกอบด้วย 3.1 ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ 3.2 ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช 3.3 ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี และ 3.4 อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

4. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้พยาบาล จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 4.1 ผู้มีคุณูปการต่อการพัฒนาการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี 4.2 อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง 4.3 อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นนทบุรี 4.4 อดีตรองวิชาการและกิจการนิสิต คณะพยาบาลบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4.5 อดีตคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชื่อ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ 2) แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบ วิเคราะห์โครงสร้าง ความตรงเนื้อหา การใช้ภาษา ประกอบด้วย ความคิดเห็นด้านคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์ ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล

ในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงรายบุคคล (In-depth Interview) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผ่านโปรแกรม Google Meet

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา (Colaizzi, 1978) ตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อถือของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) จากนั้นนำผลการศึกษาในระยะ 1 จากการทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์กลุ่มนายกสโมสรนักศึกษา จำนวน 11 คน กลุ่มแพทย์ จำนวน 5 คน และผลการศึกษาในระยะที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน มาสร้างวงล้ออนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

ระยะที่ 3 ตรวจสอบและยืนยันภาพอนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในระยะที่ 2

การสร้างครื่องมือ

แบบสรุปผลการวิเคราะห์ภาพอนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) สำหรับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสรุปภาพอนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในระยะที่ 2 กลับให้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันความถูกต้องและความเหมาะสมของภาพอนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) ทางจดหมายอิเล็คทรอนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปร่างอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) โดยส่งข้อมูลย้อนกลับไปยังกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในระยะที่ 2 ลงฉันทามติใช้เกณฑ์ค่าร้อยละจากฉันทามติผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 80 ของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่แสดงความคิดเห็นเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ดังตารางที่ 1

การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC-G-371/2564 รับรองตั้งแต่วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2565 จนถึง 31 สิงหาคม พ.ศ. 2566 การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงผู้ให้ข้อมูลหลักอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ระยะเวลา ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และประโยชน์ที่ได้รับ เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลซักถามข้อสงสัย ก่อนลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยผลการวิจัยไม่ระบุชื่อผู้ให้ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม และข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี ภายหลังจากผลการวิจัยเผยแพร่แล้ว

ผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

1.1 การจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2489 โดยหลักสูตรมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ปัจจุบันเป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565) จำนวน 124 หน่วยกิต ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

1.2 ปัญหาการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข พบว่า 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คะแนนเฉลี่ยระดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาอังกฤษ

1.2.1 ด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังมุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของชุมชนเป็นหลัก

1.2.2 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ยังคงเป็นหลักสูตรการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สำหรับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2.3 ด้านเนื้อหาของหลักสูตรมีมาก ซ้ำซ้อน หมวดการศึกษาทั่วไปไม่มีการบูรณาการรายวิชา หมวดวิชาชีพเฉพาะเนื้อหาที่แยกส่วนไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก มุ่งตอบสนองนโยบายของประเทศเป็นหลัก และหมวดวิชาเลือกเสรี ผู้เรียนขาดโอกาสเรียนรู้ได้ตามความสนใจ

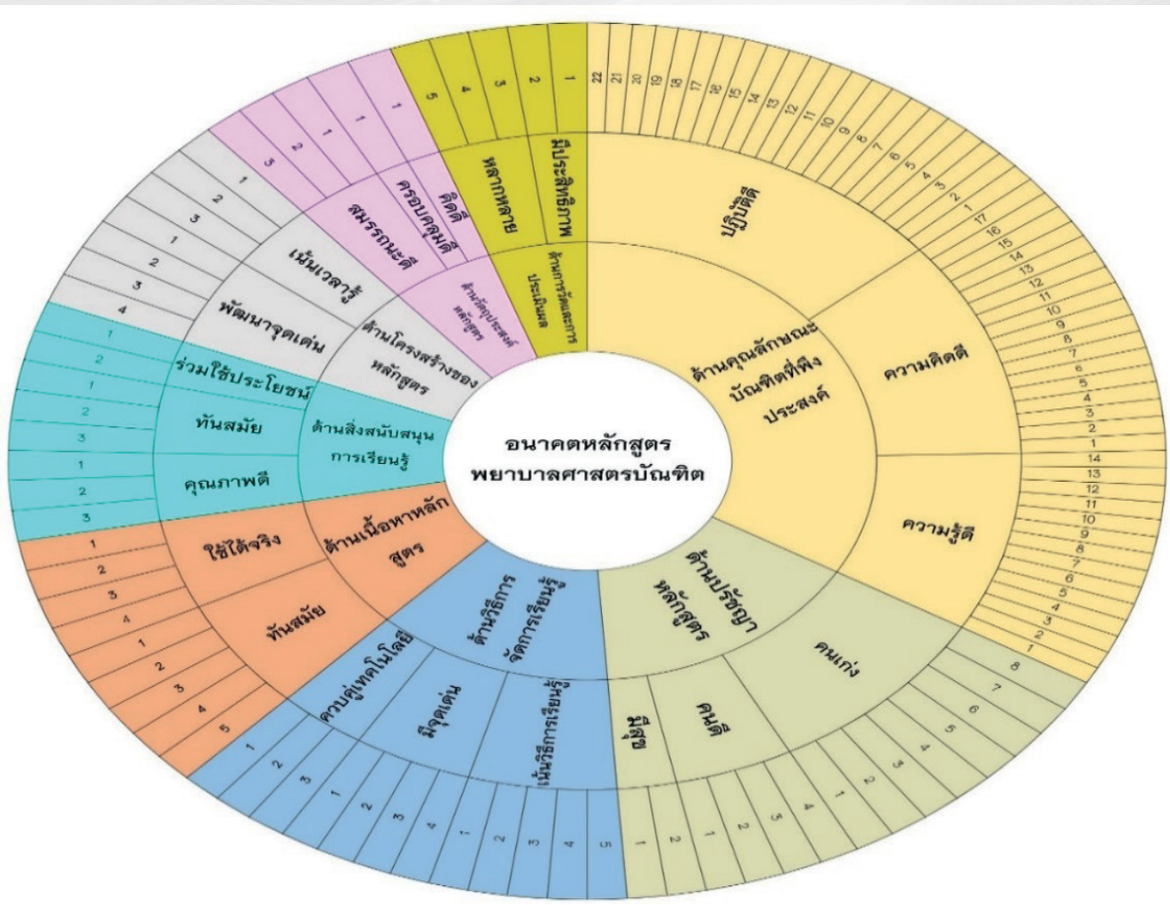
1.2.4 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้แบบบรรยาย ขาดทักษะการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม พัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจ

1.2.5 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ห้องปฏิบัติการพยาบาล ห้องเรียน และห้องสมุดไม่เพียงพอและไม่พร้อมใช้งาน

1.2.6 ด้านการวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินผลสรุป โดยการสอบแบบปรนัย จำนวนผู้ป่วยหรือหัตถการเป็นหลัก (Damruk et al., 2020; Kooariyakul et al., 2016; Saraketrin et al., 2019)

1.3 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คือ 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี คิดดี และปฏิบัติดี 2) ด้านโครงสร้างของหลักสูตรต้องลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ 3) ด้านเนื้อหาของหลักสูตรต้องทันสมัยและใช้ได้จริง 4) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ต้องได้ลงมือทำ นำเทคโนโลยีมาใช้ ให้เวลาเรียนรู้ และบูรณาการร่วมกัน 5) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพียงพอประสิทธิภาพดีเข้าถึงได้ตลอด และ 6) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

2. ภาพวงล้ออนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2565-2569

ภาพที่ 3 วงล้ออนาคต

ภาพวงล้ออนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) เป็นศูนย์กลาง มีแนวโน้มสืบเนื่อง คือ 1) ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2) ด้านปรัชญาของหลักสูตร 3) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร 5) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร 6) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ 7) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ 8) ด้านการวัดและการประเมินผล

3. ผลตรวจสอบและยืนยันอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละความคิดเห็นที่พึงประสงค์ภาพอนาคตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569)

1.ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

ความรู้ดี จำนวน(ร้อยละ)	ความคิดดี จำนวน(ร้อยละ)	การปฏิบัติดี จำนวน(ร้อยละ)
1. การพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง18(100) 2. การเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต 18(100) 3. การวิจัยและนวัตกรรม 18(100) 4. เทคโนโลยีและสารสนเทศ 18(100) 5. การสื่อสาร 15(83.33) 6. ภาษาอังกฤษ 18(100) 7. ความแตกต่างทางวัฒนธรรม 18(100) 8. การดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 18(100) 9. ปัญหาสุขภาพ 18(100) 10. ปัญหาโรคระบาด 18(100) 11. ภาวะสุขภาพในอนาคต 18(100) 12. ศตวรรษที่ 21 18(100) 13. สิทธิผู้ป่วย 18(100) 14. กฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล 18(100)	1. รักและศรัทธาในวิชาชีพพยาบาล 100)18) 2. พัฒนาวิชาชีพ 100)18) 3. มีคุณธรรม จริธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ 18(100) 4. ซื่อสัตย์ 100)18) 5. กตัญญู รู้คุณ 94.44)17) 6. จิตอาสา 94.44)17) 7. รับผิดชอบต่อการกระ ทำตนเองและสังคม 94.44)17) 8. เคารพสิทธิผู้ป่วย 100)18) 9. คิดถึงส่วนรวมและสังคม 100)18) 10. มีความเอื้ออาทร 100)18) 11. คิดสร้างสรรค์ 88.88)16) 12. คิดเชิงบวก 88.88)16) 13. เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 100)18) 14. กล้าคิด กล้าทำ 100)18) 15. คิดวิเคราะห์ 100)18) 16. มีสติคุมอารมณ์ได้ดี 100)18) 17. ให้เกียรติผู้อื่น 100)18)	1. ปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพระดับสากล 18(100) 2. แบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพ 18(100) 3. ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง 18(100) 4. การพยาบาลแบบองค์รวม 18(100) 5. การพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 18(100) 6. การพยาบาลข้ามวัฒนธรรม 18(100) 7. ทักษะการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ 18(100) 8. การดุแลสุขภาพแบบสร้างนำซ่อม 18(100) 9. การพยาบาลด้วยเทคโนโลยี 18(100) 10. ทักษะการวิจัยและนวัตกรรม 18(100) 11. ทักษะสื่อสารเชิงบวก 18(100) 12. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 18(100) 13. ทักษะการเป็นผู้นำที่ดีและมีความอดทน 18(100) 14. ทักษะทำงานกับชุมชน 18(100) 15. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 18(100) 16. ทักษะการคิดวิเคราะห์ 18(100) 17. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 18(100) 18. กล้าคิด กล้าตัดสินใจ 18(100) 19. ทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 18(100) 20. ทักษะในศตวรรษที่ 21 18(100) 21. ทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต 18(100) 22. ทักษะการปรับตัว 18(100)

2. ด้านปรัชญาของหลักสูตร เป็นกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลายภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาล

คนเก่ง จำนวน(ร้อยละ)	คนดี จำนวน(ร้อยละ)	มีสุข จำนวน(ร้อยละ)
1. สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ 18(100) 2. ให้การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมแบบสร้างนำซ่อม 18(100) 3. มีภาวะผู้นำ 18(100) 4. ทักษะในศตวรรษที่ 21 18(100) 5. ทักษะด้านเทคโนโลยีวิจัยและนวตกรรม 18(100) 6. การคิดวิเคราะห์ 18(100) 7. การสื่อสารในเชิงบวก 18(100) 8. ทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต 18(100)	1. คุณธรรม จริยธรรม 18(100) 2. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม 18(100) 3. มีความเอื้ออาทร 18(100) 4. ให้การดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 18(100)	1. สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 18(100) 2. สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมในยุคสังคมปกติวิถีใหม่ 18(100)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาล

สมรรถนะดี จำนวน(ร้อยละ)	คิดดี จำนวน(ร้อยละ)	ครอบคลุมดี จำนวน(ร้อยละ)
1. มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพระดับสากลดูแลสุขภาพแบบองค์รวมบนพื้นฐานความเอื้ออาทรด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 18(100) 2. มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม ตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 18(100) 3. สร้างงานวิจัยและนำผลการวิจัยนวตกรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล 18(100)	1. มีจิตสำนึก รับรู้ใหม่ คิดใหม่เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ และสังคมโลกเท่าทันการเปลี่ยนแปลงโลก 18(100)	1. ตอบสนองความต้องการประชาชนในท้องถิ่น สังคม กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนสามารถประกอบอาชีพอิสระ 18(100)

4. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร

พัฒนาจุดเด่น จำนวน(ร้อยละ)	เน้นเวลารู้ จำนวน(ร้อยละ)
1. หลักสูตรสาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ตลอดหลักสูตรไม่เกิน 120 หน่วยกิต 17(94.44) 2. พัฒนาหลักสูตรปริญญาตรีใบที่สอง (The Accelerated Bachelor of Science in Nursing Program) หลักสูตรสองปริญญา 18(100) 3. องค์ประกอบหลักสูตร หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาชีพเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี 18(100) 4. ระบบการศึกษาแบบทวิภาค 15(83.33)	1. หมวดวิชาเลือกเสรีให้อิสระผู้เรียนในหมวดวิชาเลือกเสรีสามารถเรียนข้ามศาสตร์ ข้ามสถาบัน 15(83.33) 2. สามารถโอนหน่วยกิตจากประสบการณ์การปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิชาชีพ 17(94.44) 3. มีระบบคลังสะสมหน่วยกิต 18(100)

5. ด้านเนื้อหาของหลักสูตร

ทันสมัย จำนวน(ร้อยละ)	ใช้ได้จริง จำนวน(ร้อยละ)
1. เนื้อหามีความทันสมัยตามกระแสการเปลี่ยนแปลงบริบทของสุขภาพ 18(100) 2. ปัญหาสุขภาพ ปัญหาสาธารณสุข 18(100) 3. ปัญหาโรคติดต่อ โรคระบาด 18(100) 4. สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโลกปัจจุบันและในอนาคต 18(100) 5. บูรณาการรายวิชาที่เนื้อหาสอดคล้องกันเข้าด้วยกัน ลดรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อน 18(100)	1. ลดเนื้อหารายวิชาการผดุงครรภ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีจำนวนคนคลอดลดลง 18(100) 2. รายวิชาภาษาอังกฤษเน้นการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการสื่อสารและการปฏิบัติการพยาบาล 18(100) 3. รายวิชาวิจัยและนวตกรรมตั้งแต่ปีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะด้านวิจัยและนวัตกรรม 15(83.33) 4. เพิ่มทางเลือกภาษาที่ 3 สอดรับกับผู้รับบริการที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม 16(88.88)

6. ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้

เน้นเรียนรู้ จำนวน(ร้อยละ)	ควบคู่เทคโนโลยี จำนวน(ร้อยละ)	มีจุดเด่น จำนวน(ร้อยละ)
1. การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 18(100) 2. มีวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ Blended leaning ทั้ง Online กับ Onsite 18(100) 3. การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติได้จริง (Entrustable professional activities: EPA) จากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน สถานการณ์จริงในชุมชน 17(94.44) 4. มีรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาลไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิตเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการพยาบาล 18(100) 5. ให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ของตนเองด้วยตนเอง (Teach Less Learn More) 18(100) 6. พัฒนาการเรียนรู้ต่างศาสตร์ต่างสถาบันอย่างเป็นรูปธรรม 15(83.33)	1. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนรู้ เช่น Metaverse 18(100) 2. การใช้ห้องเรียนเสมือนจริง 18(100) 3. หอผู้ป่วยจำลองเสมือนจริง 18(100)	1. พัฒนากลุ่มความเชี่ยวชาญวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพในแต่ละพื้นที่ 18(100) 2. ร่วมกับให้สถานบริการสาธารณสุขเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้มากขึ้นทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 18(100) 3. กำหนดนโยบายระดับประเทศในการจัดสรรบัณฑิตพยาบาลเมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติงานในแผนกที่ตนเองต้องการหรือความถนัดของตนเอง 18(100)

7. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ทันสมัย จำนวน(ร้อยละ)	ร่วมใช้ประโยชน์ จำนวน(ร้อยละ)	คุณภาพดี จำนวน(ร้อยละ)
1. ห้องปฏิบัติการพยาบาลเสมือนจริง 18(100) 2. หอผู้ป่วยจำลองเสมือนจริง 18(100) 3. หุ่นจำลองเสมือนจริง 18(100)	1. การใช้ฐานการเรียนรู้ในชุมชน 18(100) 2. การสร้างความร่วมมือจัดให้มี learning resource center ทั้งในและนอกสถาบัน 18(100)	1. มาตรฐาน 18(100) 2. จำนวนเพียงพอ 18(100) 3. พร้อมใช้งาน และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแท้จริง 18(100)

8. ด้านการวัดและการประเมินผล

หลากหลาย จำนวน(ร้อยละ)	มีประสิทธิภาพ จำนวน(ร้อยละ)
1. ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) 18(100) 2. วิธีการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ 8(100) 3. พัฒนาการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลจากพยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึก 15(83.33)	1. เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน 18(100) 2. ประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ 18(100)

3.1 ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

3.1.1 ความรู้ดี คือ มีความรู้ในการพยาบาลศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต การวิจัยและนวตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ การสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม การดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ปัญหาสุขภาพ โรคระบาด ภาวะสุขภาพในอนาคต ศตวรรษที่ 21 สิทธิผู้ป่วย และกฎหมายตลอดจนจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

3.1.2 ความคิดดี คือ รักและศรัทธาในวิชาชีพพยาบาล พัฒนาวิชาชีพ มีคุณธรรม จริธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ซื่อสัตย์ กตัญญู รู้คุณ จิตอาสา รับผิดชอบต่อการกระทำตนเองและสังคม เคารพสิทธิผู้ป่วย คิดถึงส่วนรวม เอื้ออาทร มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเชิงบวก เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กล้าคิด กล้าทำ คิดวิเคราะห์ มีสติคุมอารมณ์ได้ดีและให้เกียรติผู้อื่น

3.1.3 การปฏิบัติดี คือ มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพระดับสากล เป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพ ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ให้การพยาบาลแบบองค์รวมด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ มีทักษะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ทักษะการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ การดูแลสุขภาพแบบสร้างนำซ่อม การพยาบาลด้วยเทคโนโลยี ทักษะการวิจัยและนวตกรรม ทักษะด้านการสื่อสารเชิงบวก ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการเป็นผู้นำที่ดีและมีความอดทน ทักษะทำงานกับชุมชน การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต และทักษะการปรับตัว

3.2 ด้านปรัชญาหลักสูตร เป็นกระบวนการการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้เป็น

3.2.1 คนเก่ง คือ มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพระดับสากลเพื่อดูแลสุขภาพองค์รวม แบบสร้างนำซ่อม เป็นผู้นำ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีวิจัยนวตกรรม ทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสารเชิงบวก และมีทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.2.2 คนดี คือ มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีความเอื้ออาทร และให้การดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

3.2.3 มีสุข คือ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปรับตัวสอดคล้องกับสังคมปกติวิถีใหม่

3.3 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่

3.3.1 สมรรถนะดี คือ มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพระดับสากลเพื่อดูแลสุขภาพแบบองค์รวมบนพื้นฐานความเอื้ออาทรด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ สนองความต้องการด้านสุขภาพของสังคม มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างสรรค์งานวิจัย นวตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล

3.3.2 คิดดี คือ มีจิตสำนึก รับรู้ใหม่ คิดใหม่ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โลก เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

3.3.3 ครอบคลุมดี คือ ตอบสนองความต้องการประชาชนในท้องถิ่น สังคม กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ

3.4 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร

3.4.1 พัฒนาจุดเด่น คือ เป็นหลักสูตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ไม่เกิน 120 หน่วยกิต พัฒนาหลักสูตรปริญญาตรีใบที่สองและหลักสูตรสองปริญญา โดยหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาชีพเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี ในแบบทวิภาค

3.4.2 เน้นเวลารู้ คือ หมวดวิชาเลือกเสรีให้อิสระแก่ผู้เรียน และสามารถโอนหน่วยกิตจากประสบการณ์ และมีระบบคลังสะสมหน่วยกิต

3.5 ด้านเนื้อหาหลักสูตร

3.5.1 ทันสมัย คือ ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาสาธารณสุข โรคติดต่อ โรคระบาด การเปลี่ยนแปลงโลกปัจจุบันและในอนาคต บูรณาการรายวิชาเพื่อลดการซ้ำซ้อน

3.5.2 ใช้ได้จริง คือ ลดเนื้อหารายวิชาการผดุงครรภ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีจำนวนคนคลอดลดลง เน้นรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารการพยาบาล เรียนวิจัยและนวัตกรรมตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะด้านวิจัยและนวัตกรรม เพิ่มภาษาที่ 3 เพื่อสอดรับกับการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม

3.6 ด้านวิธีการการจัดการเรียนรู้

3.6.1 เน้นเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูใช้การโค้ช (Coaching) ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Leaning) ในรูปแบบ Online และ Onsite เน้นการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติได้จริง (Entrustable Professional Activities: EPA) จากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน การใช้ชุมชนเป็นฐาน มีรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาลไว้ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะการพยาบาล ร่วมกับเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ของตนเองด้วยตนเองแบบ Teach Less Learn More และพัฒนาการเรียนรู้ต่างศาสตร์ต่างสถาบันอย่างเป็นรูปธรรม

3.6.2 ควบคู่เทคโนโลยี โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น โลกเสมือนจริง (Metaverse) ห้องเรียนเสมือนจริง ผู้ป่วยเสมือนจริง

3.6.3 มีจุดเด่น คือ พัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพในแต่ละพื้นที่ เพิ่มการมีส่วนร่วมของสถานบริการสาธารณสุขให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้มากขึ้นทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และกำหนดนโยบายระดับประเทศในการจัดสรรบัณฑิตพยาบาลให้สามารถปฏิบัติงานในแผนกที่ตนเองต้องการตามความถนัดของตนเอง

3.7 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

3.7.1 ทันสมัย คือ มีห้องปฏิบัติการพยาบาลเสมือนจริง หอผู้ป่วยเสมือนจริง และหุ่นจำลองเสมือนจริง

3.7.2 ร่วมใช้ประโยชน์ คือ มีฐานการเรียนรู้ในชุมชนเครือข่ายความร่วมมือ พัฒนาศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ในและนอกสถาบัน

3.7.3 คุณภาพดี คือ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทันสมัย ได้มาตรฐาน จำนวนเพียงพอ พร้อมใช้งาน

3.8 ด้านการวัดและการประเมิน

3.8.1 หลากหลาย คือ มีวิธีการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ผลลัพธ์การเรียนรู้ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลจากพยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึก

3.8.2 มีประสิทธิภาพ คือ เครื่องมือวัดมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ประเมินผลแบบอิงเกณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

1.1 การจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ตามแนวคิดของกลุ่มผู้บริหารเพื่อตอบสนองนโยบายของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นกระบวนการปรับ แต่ง เสริม เติม ต่อ หรือการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016; Praboromarajchanok Institute, 2020)

1.2 ปัญหาการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไม่ได้ตามที่คาดหวัง สะท้อนมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะทางปัญญา ซึ่งอาจส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้ป่วย สอดคล้องกับรายงานขององค์การอนามัยโลกที่พบว่าในแต่ละปีมีผู้ป่วยได้รับความไม่ปลอดภัยจากการได้รับการบริการสุขภาพทำให้ความพิการและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก (WHO, 2021a) ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ชี้ให้เห็นจุดมุ่งหมายพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตในระดับสากล เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีพันธกิจหลักในการผลิตพยาบาลตามความต้องการของชุมชนมาโดยตลอด ทำให้บัณฑิตขาดโอกาสความก้าวหน้าในวิชาชีพในระดับสากล เนื่องจากพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องการของสังคมทั่วโลก (Sirum, Chaiso, Ekwarangku, & Ugsonkid, 2021) โครงสร้างของหลักสูตรเน้นผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและได้ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิตเพียงสาขาเดียว หมวดวิชาเลือกเสรีไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ไม่สอดคล้องแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Office of the Higher Education Commission, Ministry of Education, 2017) เนื้อหาของหลักสูตรซ้ำซ้อน แยกส่วน ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโลก ไม่สอดคล้องกับลักษณะหลักสูตรที่ดีต้องมีการบูรณาการเนื้อหาวิชาและมีความทันสมัย (Maneerin, 2018; Oliva, 2009) วิธีการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะทางปัญญาเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ขาดการมีส่วนร่วมการจัดการเรียนรู้จากพยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 ที่บัณฑิตพยาบาลต้องมีทักษะทางปัญญา คิดเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ และมีวิจารณญาณ (Office of the Higher Education Commission, Ministry of Education, 2017)) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ไม่เพียงพอและไม่พร้อมใช้งาน เนื่องจากระบบบริหารการเงินภายใต้การกำกับของสถาบันพระบรมราชชนก มีหลายขั้นตอน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้บางอย่างมีราคาแพง ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่สถานศึกษาต้องจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (Office of Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022) การวัดและการประเมินผลสรุป (Summative Assessment) ไม่สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินผลที่มีคุณภาพที่ให้ความสำคัญในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน (Formative Assessment) ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย (Siram, Chaiso, Ekwarangkun, & Aksornkid, 2021)

2. ผลการสร้างอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) พบว่า ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องมีความรู้ด้านการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องควบคู่กับการเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้านเนื้อหาหลักสูตรต้องทันสมัย ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้จริง มีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยการสอนให้น้อยเรียนให้มาก (Teach Less Learn More) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ทันสมัย คุณภาพดี พร้อมใช้งานตามความต้องการของผู้เรียน และมีการวัดและการประเมินผลที่พยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึกมีส่วนร่วมด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 หมวด 5 มาตรา 54 การศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญตามความถนัด รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (Official Translation of the Constitution of the Kingdom of Thailand (B.E. 2560), 2017) และหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้สถาบันการศึกษาพยาบาลต้องมีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการพยาบาลเสมือนจริง ห้องโสตทัศนูปกรณ์ห้องประชุม และห้องอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนมีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหาร การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม จำนวนเพียงพอ เหมาะสมและทันสมัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 (Senanatika & Tantiyothai, 2019) และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โครงสร้างของหลักสูตรควรเน้นวิชาภาษาอังกฤษ ทักษะการวิจัย นวัตกรรม ความรู้ด้านสุขภาพ ทักษะชีวิต การทำงาน และมีระบบการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ (Bellanca & Brandt, 2010) แต่ประเด็นทางด้านโครงสร้างของหลักสูตร กลุ่มนายกสโมสรนักศึกษาเห็นว่าควรเป็นหลักสูตรที่แยกเป็น 1) การพยาบาล และ 2) การผดุงครรภ์ แต่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าควรเป็นหลักสูตรการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มนายกสโมสรนักศึกษาเห็นว่าในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีจำนวนเด็กคลอดลดลงและปัจจุบันมีพยาบาลเพศชายเพิ่มมากขึ้นซึ่งมีข้อจำกัดในการดูแลสุขภาพสตรี (Jirawatkul, 2020)

3. ผลการตรวจสอบยืนยันอนาคตภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2565–2569) จากการลงฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือต้องความรู้ดี ความคิดดี และการปฏิบัติดี ทั้งนี้ภาพลักษณ์พยาบาลเป็นนางฟ้าในชุดสีขาว นักวิชาชีพที่มีความรู้เฉลียวฉลาด ผู้เสียสละ อดทน สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 (Office of the Higher Education Commission, Ministry of Education, 2017) และการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรต้นแบบสภาการพยาบาล พ.ศ. 2564 ที่กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้องมีสมรรถนะด้านการพยาบาล การคิดเชิงบวก และมีจิตสาธารณะ (Thailand Nursing and Midwifery Council, 2021) ด้านปรัชญา คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้

เป็นคนเก่ง คนดี และมีสุข สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และพันธกิจในการจัดการศึกษาของสถาบันพระบรมราชชนกที่เป็นกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลายภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (Praboromarajchanok Institute, 2020) และสอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาพยาบาลศาสตร์ที่ดีในต่างประเทศ ที่เน้นการดูแลผู้รับบริการแบบองค์รวมเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของสังคม (Nirothanan, Prachayaprut, & Methakunwut, 2020) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อพัฒนาบัณฑิตที่มีสมรรถนะดี คิดดี และมีความครอบคลุมสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่กำหนดวัตถุประสงค์การผลิตบัณฑิตต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และมีศักยภาพในการเรียนรู้ (Office of Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022) และสอดคล้องกับ Ornstein and Hunkins (1993) ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีต้องอยู่บนรากฐานปรัชญาทางการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ต้องพัฒนาจุดเด่นและเน้นเวลารู้ เนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีวิทยาลัยในสังกัดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยจึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีความโดดเด่นมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างและพัฒนาคนให้เป็น Smart Citizen ที่ต้องเปิดโอกาสการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน (Modular System) พัฒนาหลักสูตรใหม่ เช่น หลักสูตรปริญญาใบที่ 2 หลัก สูตรควบปริญญา 2 ใบ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม (Office of the Higher Education Commission, Ministry of Education. 2017; Ross, 2017) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ต้องทันสมัยและใช้ได้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของ Garone and Van de Craen (2017) กล่าวว่า เนื้อหาในหลักสูตรการศึกษาพยาบาลต้องส่งเสริมให้รอบรู้ทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านวัฒนธรรม การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้บัณฑิตพยาบาลมีสมรรถนะในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมสอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพของสังคม (ASEAN University Network, 2020) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ เน้นเรียนรู้ ควบคู่เทคโนโลยีและมีจุดเด่น ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และกับสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลเป็นกลุ่มเจเนอเรชัน Z ที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับแนวคิดและวิธีการสอนอนาคตที่ต้องเปลี่ยนเป็นรูปแบบ Blended Education ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับการเรียนการสอนแบบ Face to Face ในชั้นเรียนหรือในห้องปฏิบัติการ เพื่อมุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เป็น Active Learner โดยวิธีการ “สอนให้น้อย แต่ให้เรียนรู้ให้มากขึ้น” ใช้นวัตกรรมและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต้องทันสมัย ร่วมใช้ประโยชน์และคุณภาพดี เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Wangsukpaisarn, Sawatchuto, & Wongsutthitam, 2018) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Garone and Van de Craen (2017) ที่พบว่าการจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านการสื่อสารด้วยภาษาที่หลากหลาย รองรับการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ พยาบาลต้องเผชิญกับผู้ป่วยที่หลากหลายมาก ตลอดจนสอดคล้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา AUN–QA Version 4 เกณฑ์คุณภาพที่ 7 สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน สถาบันการศึกษาต้องจัดให้มีความพร้อมทางกายภาพด้านอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีและอื่น ๆ ให้เพียงพอ พร้อมใช้และทันสมัย รวมทั้งมีการบำรุงรักษา ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการวัดและการประเมินผล ต้องมีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตได้ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริงหรือไม่ ต้องใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย การประเมินผล

แบบอิงเกณฑ์ สอดคล้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา AUN–QA Version 4 เกณฑ์คุณภาพที่ 4 การประเมินผู้เรียนต้องมีวิธีการที่หลากหลาย เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ และมีระบบติดตามความก้าวหน้า ผลการเรียน การตรวจสอบภาระการเรียน และข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนเพื่อดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันท่วงที (ASEAN University Network, 2020)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ระดับสถาบันพระบรมราชชนก

1. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนกลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคต

2. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร

3. ส่งเสริม พัฒนาวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดในแต่ละภูมิภาค สร้างเครือข่ายความเชี่ยวชาญเฉพาะเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพในแต่ละเขตพื้นที่ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ระดับวิทยาลัย

1. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประยุกต์การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 2565

2. พัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. พัฒนาเครือข่าย ความเชี่ยวชาญ พัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้สอดรับกับความต้องการด้านสุขภาพของชุมชนท้องถิ่น

4. ส่งเสริม พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนและสถานบริการสุขภาพให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

5. วางแผน จัดสรร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และเทคโนโลยีให้มีความเพียงพอ มีประสิทธิภาพ พร้อมใช้งานและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่มีสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2. ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบ แนวทางการบริหารจัดการ บุคลากร ทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะระหว่างวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนกในแต่เขตพื้นที่ภูมิของประเทศไทย

3. ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพยาบาลศาตรบัณฑิตที่เป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

Artsanthia, J., Leeissarapong, S., & Tamwattananugul, P. (2022). Future nursing education in the VUCA World changing from the 2019 Coronavirus pandemic. *Situation APHEIT Journal of Nursing and Health, 4*(2), 1–11. [In Thai]

ASEAN University Network. (2020). *The guide to AUN–QA assessment at programme level version 4.0*. Retrieved from https://www.aunsec.org/application/files/2816/7290/3752/Guide_to_AUN–QA_Assessment_at_Programme_Level_Version_4.0_4.pdf [In Thai]

Bellanca, J. & Brandt, R. (Eds), (2010). *21st century skills: Rethinking how students learn.* Bloomington: Solution Tree Press.

Bensoussan, B. E. & Fleisher, C. S. (2008). *Analysis without paralysis 10 tools to make better strategic decisions.* New Jersey: Pearson Education LTD.

Chanthanamongkol, C. (2019). *Nursing ethics.* Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [In Thai]

Colaizzi, P. F. (1978). Psychological research as the phenomenologist views it. In Ronald SV and Mark K, editors. *Existential–phenomenological alternatives for psychology*. Oxford: Oxford University Press.

Damruk, P., Komkham, P., Niha, S., & Chamama, N. (2020). Satisfaction of students and instructors on the bachelor of Nursing Science program management in Borommarajjonani College of Nursing, Yala. *Al–Hikmah Journal, 8*(16), 134–145. [In Thai]

Garone, A. & Van de Craen, P. (2017). The role of language skills and internationalization in nursing degree programmes: A literature review. *Nurse Education Today, 49*(2) 140–144.

International Council of Nurses (ICN). (2020). *Leading nursing, past, present and future: ICN Annual Report 2019*. Retrieved from https://www.icn.ch/resources/publications–and–reports/icn–annual–report–2019–leading–nursing–past–present–and–future

Jirawatkul, S. (2020). Gender sensitive nursing. *Journal of the Nursing Council, 35*(3), 5–16. [In Thai]

Khonboon, R., Panthonglang, W., & Choojan, S. (2022). Instructional model for nursing students in “new normal”. *Journal of Journal of Vongchavalitkul University, 35*(1), 1–12. [In Thai]

Kooariyakul, A., Chidnayee, S., Wuttijurepan, A., Udomleard, M., Lortamma, P., & Sripalakich, J. (2016). The evaluation of the Bachelor of Nursing Curriculum Revised Edition 2012, Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. *Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal, 9*(1), 44–58. [In Thai]

Maneerin, S. (2018). *Community college institutional strategy for 20 years (2037 – 2018).* Bangkok. [In Thai]

Nirothanan, U., Prachayaprut, A., & Methakunwut, P. (2020). The model development of an international nursing college in Thailand. *Journal of the Army Nursing, 37*(1), 25–38. [In Thai]

Nittayangkun, S. & Arabia, N. (2020). *Praboromarajchanok Institute Annual Report 2021*. Nonthaburi: NC Concept Company Limited. [In Thai]

Office of Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2022). *Higher education management standards.* Retrieved from https://www.mhesi.go.th/index.php/news–and–announce–all/pr/announcement–news/8464–2564–2570–2566–2570.html [In Thai]

Office of the Higher Education Commission, Ministry of Education. (2017*). The announcement of the Ministry of Education: Qualifications bachelor's degree in nursing B.E. 2560*. Retrieved from http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/data6/ประกาศ-ศธ-NQF-2560-พยาบาลศาสตร์-ป-ตรี.PDF [In Thai]

Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). *National economic and social development plans, No. 12 B.E. 2017-2522.* Retrieved from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9640 [In Thai]

Official Translation of the Constitution of the Kingdom of Thailand (B.E. 2560). (2017). *Enacted on 6th April 2017.* Retrieved from https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/more_news.php?cid=128 [In Thai]

Oliva, P. F. (2009). *Developing the curriculum*. (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Ornstein, C. & Hunkins, P. (1993). *Curriculum: Foundation, principles and issue*. (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Popper, R. (2008). How are foresight methods selected?. *Foresight, 10*(6), 62-89.

Praboromarajchanok Institute. (2020). *Strategic plan Phra Boromrajjanok Institute B.E. 2020 -2024.* Retrieved from http://www.phcsuphan.ac.th/websuphan/wp-content/uploads/doc-Gola-2563-2567.pdf [In Thai]

Rattanawaraha, A. (2021). *Future studies.* Bangkok: Thailand Science Research and Innovation (TSRI). [In Thai]

Ross, A. (2017). *The industries of the future*. New York: Simon and Schuster.

Saraketrin, A., Rongmuang, D., & Chantra, R. (2019). Nursing education in the 21st century: Competencies and roles of nursing instructors. *Journal of The Royal Thai Army Nurses, 20*(1), 12-21. [In Thai]

Senanatika, S. & Tantiyothai, W. (2019). *Criteria for accreditation of nursing and midwifery educational institutions.* Nonthaburi: Juntong Printing. [In Thai]

Siram, U., Chaiso, P., Ekwarangkun, P., & Aksornkid, S. (2021). Assessment techniques for learner learning in the 21st century. *Sripatum Review Journal Humanities and Social Sciences Edition, 20*(1), 193-206. [In Thai]

Sirum, U., Chaiso, P., Ekwarangku, P., & Ugsonkid, S. (2021). Strategies of assessment for learning for learners in the 21st century. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences, 20*(1), 193-206. [In Thai]

Sukjaroen, N. (2019). Foresight. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal, 13*(3), 33-42. [In Thai]

Thailand Nursing and Midwifery Council. (2021). Nursing Curriculum in The New Normal Society. In *the 6th National Nursing Education Conference Project on Reforming Nursing Education Management to Produce Nurses for the Changing Health System. Congress VII (pp. 3-6). November 27-28, 2001.* Nonthaburi: Thailand Nursing and Midwifery Council. [In Thai]

Thailand Nursing and Midwifery Council. (2022). *Educational institutes teaching bachelor of nursing programs that are accredited by the Nursing Council. Graduates have the right to apply for registration and obtaining a license to practice professional practitioners. (Institutions that have graduated).* Retrieved from https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/1_1(36).pdf

Wangsukpaisarn, A., Sawatchuto, P., & Wongsutthitam, S. (2018). Instruction in nursing for students' freedom. *Journal of Nursing and Health Care, 61*(4), 57-64. [In Thai]

World Health Organization [WHO]. (2020). *State of the world's nursing 2020.* Retrieved from https://www.who.int/publications-detail-redirect/9789240003279

World Health Organization [WHO]. (2021a). *Global patient safety action plan 2021–2030*. Retrieved from https://www.who.int/teams/integrated-health-services/patient-safety/policy/global-patient-safety-action-plan

World Health Organization [WHO]. (2021b). *The state of the world's midwifery 2021*. Retrieved from https://www.who.int/publications/i/item/sowmy_2021